

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA HỌC VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI TRONG XÂY DỰNG PHONG TRÀO “ BÌNH DÂN HỌC VỤ SỐ ”

Nguyễn Văn Mạnh
Học viện Lục quân

Tóm tắt: Trong bối cảnh cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ tư và chuyển đổi số trong giáo dục, đội ngũ giảng viên không chỉ là người truyền đạt kiến thức mà còn đóng vai trò chủ chốt trong việc đưa tri thức số đến với mọi người dân, góp phần xây dựng “xã hội học tập” trong các học viện quân sự. Bài viết tập trung làm rõ thực trạng và đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng triển khai phong trào “Nâng cao năng lực số cho mọi người” tại các trường sĩ quan quân đội.

Từ khóa: Bình dân học vụ số; Các trường Sĩ quan Quân đội

PROMOTING THE ROLE OF CADETS AT MILITARY OFFICER SCHOOLS IN BUILDING THE “DIGITAL LITERACY CAMPAIGN”

Nguyen Van Manh
The Army Academy

Abstract: In the context of the Fourth Industrial Revolution and digital transformation in education, lecturers are not only knowledge transmitters but also play a key role in bringing digital knowledge to all individuals, contributing to the development of a “learning society” within military academies. This article focuses on clarifying the current situation and proposing several solutions to improve the quality of implementing the “Digital Literacy for All” movement in military officer schools.

Keywords: Digital Mass Education Campaign; Military Officer Schools

Nhận bài: 20/07/2025

Phản biện: 22/08/2025

Duyệt đăng: 26/08/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh chuyển đổi số đang trở thành xu thế tất yếu của nền giáo dục hiện đại, việc nâng cao chất lượng thực hiện phong trào “Bình dân học vụ số” ở các trường sĩ quan quân đội không chỉ mang ý nghĩa phổ cập tri thức số cho đội ngũ cán bộ, học viên, mà còn là nhiệm vụ chiến lược nhằm xây dựng nguồn nhân lực quân đội có trình độ, năng lực số cao, đáp ứng yêu cầu phát triển Quân đội nhân dân Việt Nam theo hướng “cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại”. Tại các trường sĩ quan quân đội là nơi đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ cho quân đội, phong trào “Bình dân học vụ số” cần được triển khai một cách bài bản, sáng tạo, gắn với đặc thù hoạt động giáo dục - đào tạo trong môi trường quân sự.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Quan niệm phát huy vai trò của học viên ở các trường sĩ quan quân đội trong xây dựng phong trào “Bình dân học vụ số”

Với tinh thần kế thừa và phát triển từ phong trào xóa mù chữ trong giai đoạn đầu cách mạng, “Bình dân học vụ số” là một sáng kiến mang tính thời đại, được mở rộng nội dung và phạm vi trong bối cảnh công nghệ số. Phong trào hướng đến mục tiêu trang bị toàn diện kiến thức, kỹ năng và tư duy số cho cán bộ, học viên, góp phần thúc đẩy quá trình chuyển đổi số trong các lĩnh vực giảng dạy, học tập, nghiên cứu khoa học và quản lý nhà trường. Khác với các chương trình đào tạo kỹ năng tin học đơn thuần, phong trào “Bình dân học

vụ số” nhấn mạnh đến việc hình thành văn hóa số, phát triển tư duy phản biện và khả năng thích ứng linh hoạt với môi trường số, qua đó nâng cao năng lực tự học, sáng tạo và hội nhập của mỗi cá nhân trong môi trường giáo dục quân sự hiện đại.

Phát huy vai trò của học viên ở các trường sĩ quan quân đội trong xây dựng phong trào “Bình dân học vụ số” là quá trình khơi dậy, tổ chức và định hướng cho học viên phát huy cao nhất tính tích cực, chủ động, sáng tạo và trách nhiệm của bản thân trong việc tham gia, lan tỏa và thực hiện các hoạt động phổ cập tri thức, kỹ năng số trong môi trường quân đội.

2.2. Thực trạng phát huy vai trò của học viên ở các trường sĩ quan quân đội trong xây dựng phong trào “Bình dân học vụ số”

Trong thời gian qua, phong trào “Bình dân học vụ số” ở các trường sĩ quan quân đội bước đầu đã được triển khai và đạt được một số kết quả tích cực, thể hiện ở nhận thức, hành động và sự tham gia chủ động của đội ngũ cán bộ, giảng viên và học viên trong việc ứng dụng công nghệ số vào quá trình học tập, rèn luyện, nâng cao tri thức và kỹ năng hoạt động thực tiễn. Nhận thức của cấp ủy, chỉ huy và các cơ quan, đơn vị về vai trò, ý nghĩa của chuyển đổi số trong giáo dục, đào tạo đã có chuyển biến tích cực. Nhiều trường đã chủ động xây dựng kế hoạch, chương trình hành động cụ thể nhằm thúc đẩy học viên khai thác hiệu quả nền tảng số, nhất là trong tự học, tự nghiên cứu.

Các mô hình, cách làm hay như: “Thư viện số học viên”, “Lớp học thông minh”, “Ngày không giấy”, “Mỗi tuần một bài giảng số hóa”... bước đầu phát huy tác dụng thiết thực. Tỷ lệ học viên sử dụng các phần mềm học tập, kho học liệu số và các ứng dụng học tập trực tuyến tăng lên đáng kể. Tinh thần tự học, tự rèn luyện của học viên được nâng cao, góp phần tích cực vào đổi mới phương pháp giáo dục - đào tạo trong nhà trường quân đội.

Mặc dù đã đạt được nhiều kết quả tích cực, song phong trào vẫn còn bộc lộ những điểm cần tiếp tục hoàn thiện. Ở một số đơn vị, việc triển khai còn thiên về hình thức, chưa thật sự đi vào chiều sâu, thiếu cơ chế giám sát và đánh giá cụ thể. Cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin tại một số nhà trường chưa đồng bộ, nguồn học liệu số chưa phong phú, nhất là những tài liệu chuyên biệt phục vụ đặc thù quân đội. Một bộ phận học viên vẫn còn biểu hiện thụ động, chưa chủ động khai thác môi trường số cho quá trình học tập, rèn luyện. Đồng thời, công tác bồi dưỡng kỹ năng số cho học viên, cán bộ và giảng viên vẫn cần được quan tâm đầu tư nhiều hơn để đáp ứng yêu cầu phát triển phong trào trong giai đoạn mới.

2.3. Giải pháp cơ bản tăng cường phát huy vai trò của học viên ở các trường sĩ quan quân đội trong xây dựng phong trào “Bình dân học vụ số”

Một là, nâng cao nhận thức chính trị - xã hội và khơi dậy động lực tự thân của học viên sĩ quan trong tham gia phong trào “Bình dân học vụ số”

Đây là giải pháp giữ vai trò nền tảng, tạo tiền đề cho mọi hoạt động của phong trào đạt hiệu quả. Trong bối cảnh toàn quân và toàn xã hội đang đẩy mạnh chuyển đổi số, học viên sĩ quan cần nhận thức rõ đây không chỉ là yêu cầu học tập, rèn luyện cá nhân, mà còn là nhiệm vụ chính trị gắn với trách nhiệm của người cán bộ quân đội tương lai. Việc trang bị đầy đủ tri thức, kỹ năng số không những giúp họ hoàn thành tốt nhiệm vụ học tập hiện tại, mà còn tạo cơ sở để đáp ứng yêu cầu quản lý, chỉ huy, công tác đảng, công tác chính trị trong quân đội sau này. Chính sự giác ngộ về ý nghĩa chính trị - xã hội của phong trào sẽ định hướng cho học viên tham gia với tinh thần trách nhiệm cao, tự giác và bền bỉ.

Để đạt được điều đó, các trường sĩ quan cần triển khai đồng bộ các hình thức tuyên truyền, giáo dục sâu rộng, gắn chặt mục tiêu của phong trào với mục tiêu đào tạo sĩ quan chính trị, quân sự. Nhà trường phải xây dựng hệ thống tài liệu, chuyên đề, hội thảo nhằm làm sáng tỏ vai trò then chốt của “Bình dân học vụ số” trong nâng cao năng lực toàn diện cho học viên. Đồng thời, cần

áp dụng cơ chế khích lệ, động viên như đánh giá, khen thưởng những tập thể, cá nhân có đóng góp tích cực; coi kết quả tham gia phong trào là tiêu chí quan trọng trong đánh giá rèn luyện. Trên cơ sở kết hợp nhận thức với cơ chế động viên cụ thể, động lực tự thân của học viên được khơi dậy, giúp họ biến quá trình học tập và rèn luyện kỹ năng số thành nhu cầu nội tại, lan tỏa phong trào thành hoạt động thường xuyên, thiết thực và hiệu quả.

Hai là, đổi mới nội dung, hình thức tổ chức phong trào theo hướng thiết thực, hiệu quả, phù hợp với đặc điểm đào tạo sĩ quan quân đội.

Trong điều kiện chuyển đổi số đang tác động sâu sắc đến mọi mặt của đời sống xã hội, việc đổi mới nội dung phong trào “Bình dân học vụ số” ở các trường sĩ quan quân đội là yêu cầu tất yếu nhằm nâng cao tính thực tiễn, hấp dẫn và phù hợp với đối tượng học viên. Nội dung phong trào cần hướng tới việc trang bị cho học viên những kiến thức, kỹ năng cơ bản về công nghệ thông tin, an toàn thông tin, khai thác dữ liệu số, sử dụng phần mềm phục vụ học tập và quản lý đơn vị, đáp ứng yêu cầu của người sĩ quan quân đội trong thời đại số. Đồng thời, các chủ đề, nội dung học tập cần gắn chặt với chương trình đào tạo sĩ quan, đặc biệt là các môn khoa học xã hội và nhân văn, khoa học quân sự và kỹ năng lãnh đạo, chỉ huy trong môi trường số hóa.

Bên cạnh đổi mới nội dung, việc đa dạng hóa hình thức tổ chức phong trào cũng đóng vai trò quan trọng trong việc khơi dậy tinh thần tự học, sáng tạo của học viên. Các hình thức như diễn đàn học tập trực tuyến, cuộc thi sáng kiến số, hội thi ứng dụng công nghệ số vào thực tiễn học tập và rèn luyện, mô hình “mỗi tuần một kỹ năng số”, hay xây dựng “câu lạc bộ học vụ số” sẽ giúp phong trào trở nên sinh động, gần gũi và có tính lan tỏa mạnh mẽ. Việc sử dụng mạng nội bộ, nền tảng số và phần mềm quản lý học tập để theo dõi, đánh giá tiến trình tham gia phong trào của học viên cũng góp phần nâng cao tính thiết thực, hiệu quả và công bằng trong quá trình tổ chức thực hiện. Qua đó, phong trào “Bình dân học vụ số” từng bước được định hình là một nội dung thiết yếu, gắn chặt với quá trình đào tạo, bồi dưỡng học viên sĩ quan đáp ứng yêu cầu của thời kỳ cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Ba là, tăng cường đầu tư hạ tầng công nghệ, nền tảng số và tài nguyên học tập số trong các trường sĩ quan quân đội.

Hạ tầng công nghệ và nền tảng số đóng vai trò nền tảng, quyết định đến hiệu quả tổ chức và triển khai phong trào “Bình dân học vụ số” ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay. Để đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số trong giáo dục - đào tạo, các

nhà trường cần chú trọng đầu tư đồng bộ hệ thống trang thiết bị công nghệ thông tin, mạng máy tính nội bộ, phòng học thông minh, hệ thống máy chủ, máy tính cá nhân và các thiết bị hỗ trợ giảng dạy - học tập trực tuyến. Việc xây dựng và nâng cấp nền tảng quản trị học tập số (LMS), tích hợp các chức năng đánh giá, phản hồi, tương tác đa chiều giữa giảng viên và học viên sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho việc triển khai các nội dung phong trào một cách linh hoạt, hiệu quả và phù hợp với tiến trình học tập của từng cá nhân.

Chú trọng xây dựng hệ thống tài nguyên học tập số phong phú, có chất lượng, phù hợp với đặc điểm và chương trình đào tạo sĩ quan. Kho học liệu số cần bao gồm các tài liệu điện tử, video bài giảng, giáo trình tương tác, mô phỏng thực hành và các phần mềm ứng dụng chuyên ngành phục vụ nghiên cứu, học tập, rèn luyện. Việc cập nhật, bổ sung thường xuyên các nguồn học liệu mới và tổ chức quản lý, khai thác hiệu quả sẽ giúp học viên chủ động hơn trong việc tiếp cận tri thức và vận dụng vào thực tiễn. Đồng thời, cần có cơ chế phối hợp giữa các cơ quan chức năng trong và ngoài quân đội để tận dụng tối đa các nguồn lực về công nghệ và học liệu số, từ đó từng bước hình thành môi trường học tập thông minh, hiện đại, góp phần đưa phong trào “Bình dân học vụ số” phát triển bền vững, thực chất và hiệu quả.

Bốn là, kết nối hoạt động học tập số của học viên với thực tiễn nhiệm vụ quân đội và xã hội để nâng cao hiệu quả phong trào.

Đây là giải pháp mang tính đột phá, góp phần đưa phong trào “Bình dân học vụ số” vượt ra khỏi phạm vi học tập đơn thuần, gắn liền với chức năng, nhiệm vụ của quân đội và yêu cầu thực tiễn đời sống xã hội. Trong bối cảnh hiện nay, học viên sĩ quan không chỉ cần nắm vững tri thức lý thuyết về công nghệ số, mà quan trọng hơn là phải biết vận dụng chúng vào quá trình huấn luyện, quản lý, công tác đảng – công tác chính trị và hoạt động xã hội. Việc kết nối này giúp

học viên hình thành tư duy thực hành sáng tạo, rèn luyện bản lĩnh xử lý tình huống, đồng thời phát huy vai trò tiên phong trong công cuộc chuyển đổi số của quân đội và đất nước.

Để hiện thực hóa giải pháp, cần tổ chức các hoạt động học tập, rèn luyện kỹ năng số gắn với nhiệm vụ chính trị trung tâm của nhà trường và đơn vị. Cụ thể, học viên có thể tham gia xây dựng các sản phẩm số phục vụ huấn luyện, diễn tập, quản lý hồ sơ, dữ liệu; triển khai các mô hình “đội xung kích chuyển đổi số” hỗ trợ đơn vị trong ứng dụng công nghệ thông tin; hoặc tổ chức các chương trình tình nguyện số trên địa bàn đóng quân nhằm phổ cập kỹ năng số cho nhân dân. Thông qua đó, phong trào “Bình dân học vụ số” không chỉ nâng cao năng lực cá nhân mà còn khẳng định giá trị xã hội, làm rõ mối liên hệ hữu cơ giữa hoạt động học tập số của học viên với yêu cầu xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại và sự phát triển chung của xã hội.

III. KẾT LUẬN

Phong trào “Bình dân học vụ số” ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay là một bước đi đúng đắn, phù hợp với yêu cầu đổi mới, hiện đại hóa công tác giáo dục - đào tạo trong bối cảnh chuyển đổi số toàn quân. Việc triển khai phong trào đã góp phần tích cực vào việc nâng cao nhận thức, kỹ năng số, xây dựng tinh thần học tập chủ động, chia sẻ tri thức và sử dụng hiệu quả các nền tảng công nghệ trong quá trình học tập, nghiên cứu và rèn luyện. Trên cơ sở đó, tổ chức tốt các hoạt động ứng dụng công nghệ trong học tập, tạo môi trường học tập hiện đại, thân thiện và sáng tạo; khuyến khích các lực lượng trong nhà trường tích cực tham gia chia sẻ tri thức, hỗ trợ nhau trong tiếp cận và sử dụng công nghệ thông tin. Qua đó, phong trào không chỉ lan tỏa sâu rộng trong nội bộ từng nhà trường, mà còn góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ sĩ quan có tư duy số, bản lĩnh chính trị vững vàng, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong giai đoạn mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Ban Tuyên giáo Trung ương (2021), *Chuyển đổi số trong giáo dục và đào tạo*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- [2] Bộ Quốc phòng (2022), *Chiến lược phát triển giáo dục nghề nghiệp trong Quân đội giai đoạn 2021-2030*, Hà Nội.
- [3] Quân ủy Trung ương, *Nghị quyết về đổi mới công tác giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng Quân đội trong tình hình mới, số 1657-NQ/QU TW, ngày 20/12/2022*, Hà Nội, 2022.
- [4] <http://most.gov.vn>, Phát triển kinh tế số - chuyển đổi mang tính chiến lược, ngày 23/01/2021, Hà Nội, 2021.
- [5] Nguyễn Văn Mạo, *Năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong học tập của học viên Trường Sĩ quan Chính trị hiện nay*, Đề tài khoa học, Hà Nội, 2022.